

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZMIVELŐDÉSI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Vidékre 5 frt. 50 kr.
Fél „ 2 „ 50 kr. „ 2 „ 75 „
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Beck I. papirkereskedése.

Ide küldendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemények.

HIRDETÉSEK DIJJA:

Három hasábos petitsor 6 kr. Nyílttéri három hasábos petitsor 10 kr.

Bélyegdíj külön minden hirdetésért 30 kr.

A trónörökös pár Belgrádban.

A holnapi nap örökre emlékezetes marad az Al-Duna történetében. Holnap hajózik el városunk határána a Fenséges trónörökös pár Belgrád felé.

Távol legyen, hogy valami különös diplomatai jellegű tulajdonitánánk annak, hogy Magyarország trónörököse meglátogatta Sztambul, a muzulmán élet világhírű központját és Bukarestet az ifjú Románkirályság székhelyét! Nem ily szempont, hanem az ismeretszomj, a tevékeny szellemeknek azon jellemvonása, hogy vágyakoznak a távolit és ösmeretlent közvetlenül szemlélni, ösztönözte Ő Fenségét ez utazásra.

De hogy ezen utazás, ezen a szó valódi értelmében bizalmas látogatás lehetséges volt, leginkább azon békés, barátságos hangulatnak tulajdonítható, mely jelenleg Ausztria-Magyarország és a Balkán-félsziget uralkodói és népei közt létezik.

Az örömrádás, melylyel a Fenséges pár Sztambulban és Bukarestben fogadtatt, azok a lelkes előkészületek, melyek Belgrádban történnek, míg egyfelől ama jelzett tesvéries viszony bizonyítékai, másfelől szilárd zálogai annak, hogy a barátság nemcsak pillanatnyi, hanem állandó is lesz.

S ez az állandó baráti viszony nagy hasznára válik a meglátogatott államoknak, de egyszersmind hazánknak is.

A politikai önmállóságra csak nem régen jutott Rumánia és Szerbia népeire óriási munka várakozik, hogy a multból származó hiányokat helyreépíthassák; e munka tel-

jesítése csakis békés viszonyok között lehetséges.

Főleg Magyarország van hivatva arra, hogy e nagy feladat megvalósításában az al-dunai népeknek segédkezet nyújtson. Már a földrajzi fekvés is azt a fontos missiót tűzte ki Magyarország elé, hogy a nyugotról átvett miveltséget kelet és dél felé terjessze.

Azon öszinte vendégszeretetnek tehát, melylyel a Fenséges pár Konstantinápolyban és Bukarestben találkozott s mely reájuk holnap Belgrádban is várakozik, Magyarország örülhet leginkább.

Bennünket, Dél-Magyarország lakosait a belgrádi ünnepély érdekel különösen. Az a sürgés-forgás, mely szomszédásunkban, a Duna tulsó partján már néhány nap óta észlelhető, eléggé mutatja, hogy Szent István trónjának örököse Milán király és népe előtt tárt karokkal várt s szívből üdvözölt vendég leszen.

S azon örömet, melyet a magyar ember lelke a fölött érez, hogy a derék, hősies, mivelődésre törekvő, szellemi tulajdonokkal gazdagon felruházott szerb nemzet Magyarország reményét, büszkeségét, ifjú trónörökösét oly vendégszeretőleg várja, megemesíti s felmagasztalja a nemzeti nagy multunkra való visszaemlékezés.... Nándorfehérvár sziklafalai, a környező dombok és völgyek magyar hősök vértől pirosítottak egykoron. Azon a mosolygó, hullámos vidéken magyar harcások csontjai porladoznak. A Száva és Duna hullámai, a táj felett el-

benő szellő magyar daliák hős tetteiről suttognak....

Nándorfehérvár falai alatt szerezte Gejza herceg lovagias, humanus eljárása által azon érdemet, melyet a görög császár arany koronával jutalmazott meg. E korona össze van forrasztva a pápa ajándékával, symbolumául annak, hogy Magyarország missiója: összekötő kapocsul szolgál Ni nyugot és Kelet között.

A későbbi időkben Nándorfehérvár volt Magyarországnak s vele együtt az európai miveltségnek védoszlopa, az izlam és keresztényiség közötti nagy küzdelemnek véres színhelye, a „szent háború háza,” melynek multjához a Hunyadyak emléke tapad.

És midőn a magyar és szerb a hosszas küzdelemben a tulnyomó erő előtt elbuktak, midőn a „szent háború háza“ ormain sok időn át a félhold ragyogott, akkor Habburgi királyaink voltak azok, kiket a Hunyadyak szelleme hősi tettekre buzdított s diadalról diadalra vezérelt. Ámde a vitéz seregben ott volt a lángeszű Eugen jobb keze s kedves barátja Pálffy is s e két vezér alatt magyar és osztrák együtt vívta a keresztényiség legnagyobb diadalait.

Nándorfehérvár tehát hazánk multjának egyik legkiválóbb színhelye, melynek meglátogatása mindenikben, aki nemzetünk történetét ismeri, a dicső hősök és elődök emlékezetét költi fel.

Szívből örvendünk a felett, hogy Ő Fensége látogatása által a magyar és szerb nép közötti rokonszenv szilárdulni fog, de hazafias örömitket méginkább fokozza azon

Szépirodalmi csarnok

Kikelet — új élet.

Zordon tél ha tovakél,
Új élet kiserked,
Enyhe szellő, hőt lehellő,
Fagyot tovakergeset.

Zordon tél ha tovakél,
Virág, bimbó sarjad,
Hallani zajt, pásztor kihajt
Nyáját, zsenge sarjat.

Zordon tél ha tovakél,
A pacsirta lendül,
Mint rege fenn éneke
Oly bútvösen zendül.

S mintha szállna szellem szárnya,
Hang szól szellemajkon:
„Emelkedj fel rablekdeddel!
Hadd fennen szárnyaljon!”

És száll sebtén, szárnya lebben,
Derlis ég kitárul,
Töle bün ott tovatün,
Szenny róla leharul.

Szenny és bün ha tovatün,
Új élet kiserked,
Tiszta szellő, hőt lehellő
Fagyot tovakergeset.

H. M.

Gyermekkori emlékeimből.

Irta T—né.

(Vége.)

Egy szép aprilisi nap délutánján a szokott-nál is jobb kedvében volt a kis társaság; Pali bácsi még füttyült is! Azt füttyülte, hogy: „Kossuth Lajos azt üzenté” Józsi bácsi meg olyan hetykén verte össze hoszszu-szárú eszimas bokáit, hogy egy verbungos káplárnak is becsületére vált volna.

De már ekkor igazán rájárt a rúd István pajtásra! Most már napról napra komolyabban zaklatták az eltemetett zászlóért „Előkapard öreg, habár csak a foszlányát is; nem bánt már érte a német!” Apám csak mosolygott. Töltöttek, koezintottak, megint villogó szemekkel, de már harsányan, lelkesedve mondták: „Éljen az alkotmány!”

Pár hét mulva nagyon megeléknült a mi házunk. Majdnem naponként érkeztek vendégek a szomszédos falvakból, vagy a megye székvárosából. Atyám szokatlanul élénk volt és majdnem izgatott. Gyakran járt gyülekezetekbe, vagy a szokott-nál számosabban jöttek nála össze.

Egyszer meg csak az jutott eszébe, hogy koressük elő az ő ősdí ruháit mintának, meg hivassuk el az öreg magyar szabót, az érti még a zsinóros munkát. — Együtt aztán megbeszéltek, hogy milyen legyen az attila, a zrinyi, a buda Én meg olyan jót tudtam nevetni ezeken a vitéz — nevű ruhákon!

Hanem mikor aztán egy napon az öregek társaságát együtt láttam ilyen zsinóros díszben, biz isten, olyan tiszteletteljes megütődés vett rajtam erőt, hogy még Gazsi bácsinak is kezet csókolok, ha ő elébb derékon nem kap s akkora esőket nem nyom az én ijedt arczomra, a miből legalább három tiszteletteljes kézesök is kitellett volna.

De tán nem is annyira az ő daliás alakjuk, melyet a magyar ruha emelt ki igazán, — hanem arcuk-, hangjukban, egész magaviseletükben volt ezen a napon valami ünnepélyes El tudtam volna őket nézni, tudja meddig, ha atyám suttogva ki nem szólit, hogy kövessem őt.

Mentünk, ő elül, gyorsabban mint szokott, és ünnepélyes hangulatban. — Én utána nagyféléken föl a lépesökön; szólni, kérdezni nem mertem volna, pedig egyre homályosabb helyre vezetett irányunk. Egyszerre megállt jó apám. „Nézd kis lányom, ott a rag alatt azokat a többi-től elütő szintű téglákat, úgy emlékszem húsz darab; csak a két elsőt feszítsd fel, a többi már könnyen megy; alattuk van homokba mélyesztve egy hoszszu keskeny láda, emeld kezemhez az egyik végét, mert én már nem győzöm a hosszas hajlást; a mikor ide rejtettem e drága kincset, egyedül magam végeztem a munkát, de biz azóta több, mint húsz évvel lettem öregebb.” . . .

Hanem bizony az én jó apám minden panasza mellett ifjú serénységgel emelte ki velen-rég őrzött kegyeletos kincsét. — Én kerekre nyitott szemekkel láttam az eredményt Csak egy

gondolat, hogy nagyreményű, szeretett trónörökösünk a magyar nemzet nagy hőseinek örök időkre tartó mauzoleumához zárandokol!

K.

A megyei vasutlétesítő bizottság hétfői gyűlésén a n.-kikinda-nagy-beckerek vasutársaság által készített terv értelmében kiépítendő három vonal u. m. n.-beckerek-pancsova, n.-beckerek-párdány és szécsény-margittai vasutak tárgyában elhatározott, hogy az érdekeltség a szolgabírák útján hívassék fel a hozzájárulásra. Kimondatott, hogy a költségek két ötöde, vagyis az elsőnél 806,000, a másodiknál 540,000, a harmadiknál 400,000 az érdekeltek által jegyzendő törzsrészevények által fedeztetik. Elnöklő főispán bejelentvén, hogy egy angol konzorcium is ki akarja építeni a vasutvonalakat és hogy hallomás szerint a konzorciumért folyamodni akar, a bizottság kijelentette, hogy a mennyiben a vállalat bizottságáról meggyőződött, ezen tervhez hozzájárul. Addig is azonban a megindított eljárást megakasztani nem akarván, a három vonalra vonatkozó építési engedélyért a bizottság folyamodni fog.

A Temesszabályozására vonatkozó terveket a helyb. folyammérnöki hivatal elkészítette s fel is küldötte már a minisztériumba. Két tervet csináltak, az egyik 150,000, a másik 200,000 frtba kerülne. — Szép pénz, de hisszük, hogy a fontos vállalattal szemben nem fog aggályoskodásra okot adni.

Magyar színház.

Azt mondják: hogy a közönség szeszélyes, mint az áprilisi idő. Egyszer hideg, komor, közönyös, máskor pedig szeretetreméltósága verőfényében kacérkodik.

Ilyen jókedvében aztán kedélyes és áldozatkész. Ha a szíve megnyílt: kinyitja a tárczáját is — és fizet. Fizeti zúgolódás nélkül azt a tömérdek harcosot, mit a társadalmi kötelezettség vet rá sarkképpen: közérdek, jótékonyosság, hazafiasság s. t. b. cím alatt s hájt be oly irgalmatlan szigorral, mint a legjobban működő alkotmányos adóprés.

A kellemes csalódás érzetével constatálom, hogy multkori proféciaim — félig-meddig — szerencsésen esütörtököt mondtanak; úgy emlékszem, mintha a közönség kezdené levetkőzni merev tartózkodását, közönyét, s mintha a részvét melegebb sugara mosolyogna szintársulatunkra.

Idők jártával tán még becsületkérdéssé válhat, hogy az ide vetődő magyarszínészetet ne rideg tűzhely várja itt, s mást is vigyen innen magával, mint a pusztá vándorbotot!

A hét kedvező auspiciumnok mellett kezdődött. Almásy T. napokkal előre hirdetett népszin-

fakult és ernyed, nemzeti-színű zászló került elé a rejtekből.

Szép esendesen, csaknem lábhegyen vittük le az udvarba a nagy diófa alá. — Szegény atyám reszkető ajakkal szólt: „Kérjed ki az öregeket, de ne szólj a zászlóról.”

Az időközben felszaporodott társaságban ott volt már a komor plebános, meg a mindig biztató tiszteletes bácsi, a mérnök, meg a bíró úr, a becsületes öreg zsidó-árendás és annak gavallér doktor fia is.

Mikor e kis tömeg meglátta apámat kezében a 48-as zászlóval: azt a jelenetet soha sem lehet elfelednem.

Az öregek egymás nyakába borultak és úgy sirtak, velők az öreg árendás is; a tiszteletes úr kenetteljesen bólintgatott: a plebános-bácsi meg mellén összekulcsolt kövér kezeinek hüvelykujjával szürnyen gyorsan malmozott s ajkai úgy mozogtak, mint ha imádkoznék. Nem sirt, hisz ő meg van edzve, mert már sokat temetett...

De hát ez más. Ez feltámasztás! Biz itt megeshetik egy kis elérzékenyülés. — A mérnök, meg a doktor az új generációhoz tartoznak, de azért fogékony, hazafias lelkek szintén átérzi a jelenet értelmét és következményeit s élénk részt vesznek az öregek néma meghatottságában, majd meg örömeik lelkes kitéréseiben. — Csak a bíró uram látszott legkevésbé meghatva lenni (tán tekintélye kívánta így.) Ő nagy kényesen csak a zászló materiáját tapogatta s dicséretre a tekintetes urat, hogy milyen okos dolgot cselekedett, a mikor ilyen jól elrejtette ezt a győzedelmes,

műve („A tót leány.” népsz. 3 felv.) vasárnap került színre bérletszűnetben; nagy lelki gyönyörűségemre szolgál elmondani, hogy viszonyainkhoz mérten igen szép számú közönség tapsolt színészeink jókedvű játékaival s mulatott a „Tót leány” tarkabarka jelenetein, humoros alakjain s jóízű bohóságain.

Almásy Tihamér, a termékeny és szellemes író ez újabb keletű műve, meséje, bonyadalma javarészt a népszínművek megszokott chablonja szerint van kikerekítve. A gögös, gazdag szülő nem engedi, hogy leányát a szegény legény, vagy fia a szegény leányt vezesse a házasságot boldogságába, mígnem a jó lelkű szerző három felvonásnyi kapacitáció után kellen meg nem puhítja a hajthatlan szülők köszívét, s a szerencsés kifejtlet után általános öröm közt vége van haragnak-darabnak.

Almásy inventioja egy új s mindenesetre eredeti drámai motívummal igyekezett a kopott chabloneon változtatni: Hankát azért nem veheti el a Bandi gyerek, — mert, eltekintve attól, hogy nem módos gazda leánya, szerencsétlenségére meg — tót is a szegény. Ime: nemzetiségi kérdés a színpadon, s szerző dicsőségére legyen mondva, sikeresebben megoldá e nagy kérdést, mint a diplomátia.

Almásy művének eredeti s sajátos alakjai: „a tót atyafiak.” Ezek a kedélyes, jámbor atyafiak, a summások, a kik sziklás hazájukból lejárnak nyaranta a tejjel — mézzel folyó magyar Kánaán földjére szakmányaiban aratni: épp oly elváthatlan típusai már a magyar népeletnek, mint akár a makkhetes zsidó koresmáros, a cigány s. t. b. és épp oly joggal vehetők fel a népszínmű ingredienciái közé, mint ezek s szerző igen szerencsésen tudott érvényt szerezni ötletének boeskoros, szürnadrágos atyafiainkkal.

A „tót leány” pancsovai premiéreje kiválóan sikerült: az összevágó előadás, szerepkiosztás és gondos rendezésért elismerés illeti Szathmáry urat, a társulat kitűnő rendezőjét. Kívánatos lenne, ha Jánai úr még egyszer fölvenné a műsorba e darabot mellyel, valóban élvezetes estét szerzett a közönségnek.

A czinszerepet Kanthai Teréz asszony játszotta, ki ez este különösen jól volt disponálva az éneklésre s úgy játéka, mint dalaiért megérdemelte a közönség tapsait. Czélszerű lenne, ha masqueját gyakrabban változtatná. A nők közül főleg említem még Nagyné asszonyt, ki a gyarmati gazd' uram házastros Xantippe feleségét találóan alakítá. Szathmáry úr é asszonyt, s Molnár Vilma k. a. t. a társulat e tehetséges tagját, ki szeretetreméltó elevenességgel és kedvességgel ábrázolta Pankát, Misu legény szerelmes mátkáját.

Az est dicsőségének oroszlanyszerű természetesen Szathmáry urat illeti, ki „Misu” — egy esetlen tót legény szerepében oly művészi alakítást mutatott be, mely becsülettel megállná helyét az ország első színpadjain is. Kitűnő, jókedvű játéka, élénk, erőteljes vonásokkal kidomborított alakítása, kifogyhatlan humora, találékony-sága, élethű masqueja, arczjátéka folytonos derült-ségben tartá a közönséget, mely szűnni nem akaró tapsokkal jutalmazá kedvenc művészt, kinek ez újabb alakítása valóságos cabinet-alak s méltán sorakozik eddigelő bemutatott kitűnő alakításaihoz. Sikerült része az előadásnak Krasznai úr Borbolyája is s a mellékszerepek is jó kezekben

szent zászlót, a mely alatt ő is, mint igaz-szívű polgár küzdött a hazáért!

Aztán mind oda telepedtek a nagy diófa alatti asztal köré, a melyen a kegyeletes zászló pihent. Ugy elnézegették, elforgatták... hiszen mindegyiküket valamely rendkívüli esemény emleke fűzte hozzá.

Majd meg vetélkedve beszéltek meg apróra a zászló történetét... És annyi év multán milyen jól emlékeztek még mindenre azok a jó öregek! Még a nyélbe vert szegeket is megolvasták! — Ezt az első harmat a tisztelendő urak verték bele az isten nevében: ezt az egyet a nemzetnek, ezt meg a szabadságnak nevében. — „Ez itt meg a zászló-anyaé, a szép alispánné; ezt megismerem” szölt Józsi bácsi, mert egész este avval faggattuk, hogy elgörbült reszkető kis keze alatt. „Hej de szép asszony is volt az akkor!”...

Az öreg árendás megemlékezett a szép nyoszolyó-lányokról is, köztük az ő kedves Száljáról, ki már régóta nyugszik egy virágos, kis halom alatt. Szerelmes szívét nehéz bú ölte meg a csatában elesett derék jegyese, a fiatal orvos után.

És nyomott hangulatban, tompább hangon emlegették fel azok neveit, a kik a zászló-szentelés ünnepélyén jelen voltak, de a zászlóval nem tértek többé... h a z a! Sorjában el tudtak mondani sok-sok nevet, a kik vigan, büszkén vonultak ki azokkal a délceleg honvédfiúkkal, de hónapok mulva búsan, bujkálva tértek vissza a szomorú otthonba, honnét csakhamar elvitték őket erőszakkal a még szomorubb idegen hadtest

voltak Miskolczy és Szepuraknál. Hevesi úr (Bandi) igyekvő és törekvő színész, de játéka természetességének rovására esik pathetikus szavalása, mit, ha elhagy, csak előnyére leend. Örövendének, ha e jóízű népszínművet mielőbb a műsoron látnók.

Kedden Tóth Ede örökszepségű műve a „Faluroszszá” került színre szintén szép számú közönség előtt. E páratlan s utólrhetlen mű, mely annyi évek után is üde, kedves, illatos, mint a frissvirág. Mely megtartá és megtartja elragadó varázsát mindig, mert megkapó drámaiassága, mely az emberiség sorsát intő szervenélyből, a szerelemből fakad, bűbájos romantikája, a magyar népelet oly híven találó festése, dallamos, szívhez szóló nyelve, az igazi, hamisítatlan költészet, mely tündérfényével beragyogja, a kompositio tökélye: ezek a mik örök időkre elévülhetlenné teszik e mű szépségeit.

Sha azt mondom, hogy nem a csalódás érzetével hagytuk el a színházat, úgy föltétlen dicséret illeti színészeinket, kik buzgó igyekezettel játszották nehéz szerepeiket, miknek mentől kitűnőbb ábrázolása hazánk első művészeinek nemes ambícióját képezé.

Kiváló elismerés illeti Kanthai Teréz asszonyt, ki Finum Rózi nehez szerepében igyekezett lehetőleg kikerülni a Blaháné-imitálás veszélyes scylláját s elég eredetiséggel s önállósággal felelt meg szerepének: ugyszintén Nagy Paulak. a. t. (Boriska) érzésteljes alakításaért. Gonosz Pistát, a falu furfangos bakterjét Szathmáry úr ábrázolta a töle megszokott routinnal; Ács Irma k. a. a társulat e jeles tagja Teresi kis szerepét játszá, míg Borsody úr a társaság tevékeny művezetője a Feledi Lajos szerepében mint ügyes, rutinírozott színész mutatta be magát.

Sajnos, hogy az énekrészleteket a cigányzenekar oly bosszantóan és siralmasan kísérte, hogy Kanthai T. asszony szép dalai javarészt kárba veszték.

Szerdán két régi vigjáték („Robin orvos,” „Becsületesz.”) adatott, mikben Szathmáry úrnak ismét alkalma volt sokoldalúságát és művészetét bemutatni. Kivüle Ács Irma k. a., Miskolczy és Bessenyei úrak szerettek élvezetes estét a kis számú közönségnek.

Csötörtökön a „Sátán leánya” című kőkorszakbeli silány férezelmény úntatta a közepes számú közönséget. Jó róla nem beszélni. Az álmos, nyomott hangulatot színészeink igyekvése sem bírta felvillanyozni, sem a nevezett férezmunkába egy kis életet önteni.

Mon Dieu! Nincsen öröm keserűség nélkül!

K—ó.

HELYI HIREK.

* **Stancsich György** főispán úrhoz e heti esütörtökre esett neve napja alkalmából városunk hatóságai és közönsége köréből Budapestre, a hol tartózkodott, számos üdvözlő irat intéztetett, a melyekhez öszinte szívből s hazafias tisztelettel hozzáadjuk a miénket is!

* **A trónörökospár** holnap érkezik Belgrádba. Fogadtatására a következő programot alapították meg: A trónörökospár ma utazik el Tur-Sze-

közé... Szinte éreztem, hogy milyen nagy fájdalom lehetett az akkor!..

Tudja a jó ég, még meddig elmélkedtek volna a zászló körül, ha jó anyam vacsorához nem szólítja a társaságot.

A jó öregeket ugyan nem hagyta el az ünneplés, komoly hangulat, de azért csak beszélgettek. — Meghányták-vetették a másnapi népgyűlés tervét, mert a szerepek már régebben ki voltak osztva. Csak azt határozták meg el, hogy a zászlót is be kell mutatni a népnek.

Ugy is lett. — Másnap már jókor reggel gyülekezett a nép a község-ház tágas udvarán. — Tíz óra felé a feldiszipott, hosszú oszlopos folyosó is megtelt. Ide a komposzessor családok telepedtek. A zöld galyak és tarka virágfüzerek keretében ez a sok dísz-magyaros úri nép oly szépen vette ki magát, hogy még ma is élénken emlékszem e jelenetre, mintha csak folyton egy művészi képen megörökítve látnám, pedig bizony nem festett arról képet soha senki!

Hát még az udvar! Az a sok tarka nép! Mindnyája vasárnapi öltözethen volt. Örege-apraja oly esendben várt, hogy még annak a sok nemzeti zászlónak suhogását is lehetett hallani, mikor a kíváncsi szellő pajzánkodva belekapkodott három színű szárnyuk közé. — Az öregebbek arczán önérzetes megilletődés ült; a fiatalja meg türelmetlenül, kíváncsian készült az előtte megismeretlen ünneplésre. Én magam is oly olyformán gondolok rá vissza, mintha nagy ünnepen a szentegyházban voltunk volna.

Pedig csak azért gyűlt össze az a sok nép,

verinből: Kladova szerb határerődnél a helyőrség katonái tisztelgással üdvözlé a trónörökös párt. 28-án a gőzös a hajnali órákban Szemendria várához érkezik. Itt elmaradnak az üdvölvések, hogy a trónörökös párt föl ne zavarják álmából. A trónörökös mellé szolgálattétel végett kirendelt szerb tisztek Baziában várják meg a hajót. Mihelyt a hajót a belgrádi váról meg lehet látni, az őrség az üdvölvésekkel fogadja. A belgrádi kikötőhelyen a király és a királyné fogadja a trónörökös párt. Ott lesznek továbbá a miniszterek, a polgári és katonai hatóságok előkelőségei és Belgrád polgármestere. Az osztrák-magyar követ szintén ott üdvözlé a trónörökös párt s bemutatja az osztrák-magyar kolónia küldöttségét. A kölesönös bemutatás után a magas vendégek a diszkoszokra ülnek s a régi királyi konakba indulnak. Az egész uton, a Szávától a Konakig az összes belgrádi helyőrség és az ország belsejéből összegyűjtött katonák sorfalat képeznek. A konakban Sándor trónörökös fogadja a trónörökös párt. Délelőtt 10 órakor a vendégek a királylyal és a királynéval a régi konakból az új királyi lakba mennek, a hol katonai szemle lesz. A diplomaciai testület, a metropolita, a püspökök és a többi egyházi méltóságok, a miniszterek, az államtanács tagjainak s a több méltóságok fogadtatása után dejeuner lesz. Délután harmadfél órakor a trónörökös párt a várba hajtat, a hol a tábornoki és a tiszt kar fogadja. A váról 3¼ órakor Topsisiderbe mennek, a hol népiünnep lesz. Öt órakor onnan visszatérnek a királyi lakba, a hol hat órakor díszbeid lesz. E-béd után cerelet tartanak. Alkonyatkor kivilágítják a várost s a várat. A trónörökös párt a királyi párral együtt a városon keresztül a kikötő helyhez hajtat a honnan hajón Zimonyba utazik.

— **Steinbach Antal** kir. tanácsos és tanfőnök úr néhány nap óta városunknak vendége; ez alkalommal meglátogatta a helybeli állami iskolákat, melyeknek állapotát és működését általában kielégítőnek találta; különösen áll az a polgári iskolát illetően, hol a tanuló ifjúság önálló, szabatos feleletei teljesen kielégítették a jeles tanfőúr várakozását.

* **Belgrádba** holnap a trónörökös pár ottani látogatása alkalmára nagy számmal készülnek városunkból is. A mint halljuk, e czérra holnap reggeli 5 órakor 2 hajó indul el a temesi kikötőből.

† **Jilly Gusztáv**, a sarajevo-i birod. reál-gymnasium igazgatója a mult heten meghalt. Jilly a helyb. reáliskolának is hosszabb ideig tanára volt, társadalmi téren általánosan ismert egyéniség, a ki városunk közéletében mozgalmassabb napok idején élénk részt vett. Sokoldalú, nem közön-séges tehetség volt, a magyar ügynek buzgó szószólója, de nyelvünket nem tudta megtanulni s készörömet ment Bosniába, a hol tevékeny munka közben meghalt. Nyugodjék békével!

* **Pély István** helyb. segédtelekkönyvvezetőt az igazságügyminiszter az orsovai tkvi hivatalhoz telekkönyvvezetőnek nevezte ki. Részünkről sajnáljuk Pély úr eltávozását, mert a helyb. magyar dalkörnek tevékeny tagja és pénztárnoka volt.

* **A magy. dalkör** műkedvelői előadása, a melylyel máj. elejére kívánt föllépni, május végével lesz csak meg, még pedig a meleg idő

hogy az 1861-iki országgyűlésre a képviselő nevével kiáltja ki, — de milyen eljenzéssel! A férfiaknak lehetett sok okuk örülni, mert még üleltek s esólkolták is egymást. — Az asszonyok meg tán azért lelkesedtek, mert férjeiket, rokonaikat látták oly nagyon örülni.

Mikor az egetverő eljenzés lecsendesedett, a rögtönzött emelvényen felváltva szónokoltak az ismerős, meg ismeretlen bácsik. — Nagyon épületes és szép dolgokat mondtak a nemzet szenvedéseiről, az alkotmányról, a jogokról, az összetartásról... és mit tudom, még miről? — Csak azt tudom, hogy nem sokat értettem a szép beszédekből, mert én csak néztem-néztem önfelédten a mi előttem végbement; emlékszem egyes oly megragadó jelenetekre, a melyekhez hasonlókat azóta sem láttam.

Hát még mikor a zászló bemutatására került a sor! — De már itt hézagosa emlékezeteim, valószínűleg mert a szívet-lelket megkapó behatások özöne elnyomta a gyermek-kedély felfogó képességét.

Emlékszem még egy galambösz bácsira, a ki a szent zászlóval az emelvényen állott, beszélni is akart a gyülekezethez, de... némaság fogta el; göresösen ülelgette a zászlót... és csak zokogott. — És ezt a néma nyelvet örege-apraja mind jól megértette, mert mindnyája hallgatott és könyezett.

Mint ha az összes gyülekezet szívének egy dobbanása volt volna, egy óhajtól dagadt — egy örömtől repesett volna! A lánczaitól feloldott szabadság boldog tudata lezárta a szíveket, a nyelveket!

miatt nem a „Trombita“ hanem a „Nap“ vendéglő arenájában. Tudvalevőleg a „Vén bakancsos és fia a huszár“ van előadásra készítelve; azaz szerepei már ki is osztva.

— **A pancsovai tornaegyesületnek** t. tagjai ezennel tudósítanak, hogy a nyári tornázás f. é. május 1-én a helybeli reál-gymnasium udvarában meg fog kezdődni. A tornaórák a következően állapították meg: kedden, csütörtökön és szombaton este 6—8. Az első órában vagyis 6—7 az éltesebb korúak diáttikai tornázása, a második órában 7—8 pedig az erőt, ügyességet és bátorságot czélzó tornázás fog megtartatni. Kértenek tehát a t. működő tagok, hogy a nevezett órában teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Akik pedig még az egyesületbe beiratkozni szándékoznak, kéretnek Wittigschlager K. úr papirkereskedésébe fáradozni, vagy a tornahelyiségben jelentkezni. **S z i r t e s I g n á c z.** egyesületi művezető.

* **A negyven csángó-család** érdekében a csángó-magyar egyesület megbízásából gróf Bánffy Béla és Kamermayer Károly polgármester Grómon Dezső kormánybiztossal Budapesten értekezletet folytattak s azután együttes lépéseket tettek a belügyi és pénzügyi miniszteriumoknál. Grómon nem mondhatott sok biztatót, mert a kijelölt telepítvényi területen mindössze 20 hold áll rendelkezésre, a miből mindegy családnak kaphatna 800 négyszögöl területet, a hol házat építsen s egy kis kertet műveljen. Ennyi azonban nem elég a megélhetésre. A belügyminiszteriumnál Prónay József államtitkár szintén kijelentette, hogy a kormánybiztos által megjelölt területnél nagyobb ez idő szerint nem volna nekik adható, s ha a viszonyok nem oly sötétek, mint az andrásfalviak távirata festi, jobb lenne nekik még otthon maradni. Ha azonban a dolog úgy áll, hogy ki vannak téve az utczára, érdekükben okvetlenül tenni kell. Mindenekelőtt abban kell megbizonyosodni, hogy csakugyan megfelel-e a távirat a helyzetnek. Az andrásfalviak távirata alá csak annyit van írva „40 család.“ Az államtitkár megígérte, hogy táviratilag kérdést intéz Bukovinába egészen megbizható értesítés nyeresé végett s mihelyt hírt kap, a csángóegyesülettel azonnal tudatja. Bánffy, Kamermayer és Grómon innen a pénzügyminiszteriumhoz siettek, a hol Buzeczky min. tanácsossal konferáltak, ki a csángó-ügygyel foglalkozik. Itt meggyőződtek arról, hogy a kormány igen sokat áldoz a már letelepítve levő csángókért is, és az állampénztár szívesen látna egy kis telepítési szünetet. Általában azonban bizonyosnak látszik, hogy arra az esetre, ha az andrásfalviak kényszerülve vannak távozni szülőhelyükről, a kormány nem hagyja cserben a 40 családot, hanem a 20 holdnyi beltelekre betelepíti őket. Mihelyt a belügyi államtitkártól értesítés érkezik a távirati tudakozódás folytán, ahhoz képest a csángó-egyesület is megteszi a maga intézkedéseit. Kamermayer a hallottakat közölte Somssich Pállal s megállapodtak abban, hogy az egylet igazgató választmányja az értesítés vétele után azonnal ülésre hívassék össze.

* **Lapunk szerkesztője** f. h. 19-én a helyb. ev. templomban esküvőjét tartá Hoffmann Mari kisasszonnyal, Hoffmann K. helybeli közs. tanító úr lányával.

Mint ha a természet is kedvet talált volna e nép igaz érzelmében: közéje vegyült a csendes áhítatnak és egy halk széláramlat összecsockoltatta a díszes új lobogókat az ódon, szent ereklye elfakult foszlányaival. — Így eszközlé a váratlan felavatást!

Majd meg egy erősebb roham a foszlányokká vált zászlónak egy darabkáját tova ragadta és vitte-vitte vigan lebegő lepke gyanánt egy mindig gyászban járó ünnö közelébe, ki azt elfogta, megcsókolta s keblébe rejtette. — Tán már rég elhalt kedveséről beszél neki? Vagy tán a még bújdósótól hozott üzenetet?

És mint ha a fakult, ernyedő, öreg zászló is ez által akarta volna kijelenteni, hogy elosztani kívánja magát azok között, a kik őt annyira becsülték, szerették; mint ha ő is egy-egy parányi foszlányával, mint a multak szent emlékével kívánkozott volna esatlakozni azokhoz, kik annyi és oly kegyeletes emlékekkel fűződtek ő hozzá!

Megértették intését, ki mint egy agg emelkedett ki az őt környező, deli új zászlók erejéből. — Ezeké a jövő, ő csak a multaké. — Hadd pihenjen ő elosztott foszlányaiban, szállaival a szívek osztatlan szeretetén...

De úgy is járultunk aztán kicsinyek és nagyok a foszlányokat osztogató öregbácsihoz, mint ha az úr-vacsorájában részesültünk volna...

E fakó foszlányok lett aztán az én féltett kincsem mindekkorig. Örözem is oly kegyelettől, a mint csak örízhetem boldog gyermekkorom szép emlékeit. — Imakönyvemben tartogatom s ha a jó istenhez imádkozom, e szerény foszlány láttára imádkozom... drága hazánkért is, hogy legyenek fiai mindig és minden körülmények között oly odaadók, oly áldozatkészek, mint voltak azok a jó öreg bácsik, a kik úgy tudtak lelkesülni...

UJDONSÁGOK.

A pozsonyi marhavásár, mely igen kedvező eredménnyel kecsegtet, ünnepelesen megnyitott. A szállítványok kilencz tizedrésze bir szerént a legkittünbbs minőségű.

A paedagógiai társaság, mely három évig szünetelt, újból megalakult. Elnök: Klamarik János.

A pápa hosszabb encziklikát adott ki a szabdkörmivesek és az ezektől táogatott naturalisták ellen.

A bécsi vivónök Budapesten, a vígadó nagy termében előadást tartottak érdekes tárgysorozattal.

Az ipartörvény részletes tárgyalása a husvéti szünidő utáni első ülésben folytatottatott.

Trefort miniszter levele. A közoktatásügyi miniszter dr. Budenz József egyetemi tanárhoz kir. tanácsosi címmel történt kintüntetése alkalmából levelet intézett. E levélben szerencsét kívánt a tudós tanár kintüntetéséhez, melyre a miniszter különös sulyt fektet. Mert e példán is láthatja a külföld, hogy ha bármely nemzet fia körünkbe jö s az ország érdekeit felkarolja, azok előmozdításán működik: itt szeretettel, tisztelettel s elismeréssel fog találni. De megtanulhatni ez eseten azt is, hogy a magyar nyelv s a magyar élet nem oly idegenszerű, hogy azt sajátjává tenni s abba magát bele élni ne volna képes az idegen, kinek ahhoz kedve és hajlama van.

Szépek albuma. Az orsz. kiállításra Ellinger udv. fényképész díszalbumot tervez a magyar szépek arcképével. A hölgyeket díjtalanul fényképezi le ez album számára s Makart-alakú színezett mellképekkel készíti. Gondoskodik arról is, hogy a vidék is képviselve legyen benne. Csak valahogy az a tapintatlanság ne történjék, hogy felszólítás intéztesse a jelentkezésre, mert akkor önérzétes hölgyek nem fogják figyelembe venni.

A muzeum igazgatója: Pulszky Ferenc ápril 21-én (hétfőn) érte meg írói pályájának felszázados évfordulóját. A pályá kezdetét onnan számítja, midőn 1834. ápril 21-én a régészeti levelezés római intézete megválasztá levelező tagjának, ama rajzokért, melyeket a hazánkban talált régiségekről beküldött. Amaz ötven év alatt, mely azóta lefolyt, Pulszky a politika, tudomány és ismeretterjesztés terén nagy szerepet játszott s annyi érdemet szerzett, hogy ez alkalommal mindenki — a ki szíven hordja nemzeti műveltségünk fejlődésének ügyét — a legmélyebb tisztelettel gondolhat rá, annyival inkább, mert a fél-század sok viszontagsága nem birt az ő szellemének ruganyosságával. Ma is élénk irodalmi munkásságot fejt ki, ír, felel, tartalok rendezésében nagy részt vesz, magyaráz s oly „európai“ embert bírnak benne, ki külföldön és itthon egyaránt kintünőleg képviseli külföldiek előtt a művelt magyart. A legigazabb és legjobb, a mit róla mondhatunk az, hogy „szükséges férfi“-a műveltségi közéletünknek.

IRODALOM.

A Petőfi-társaság ápr. 20-ki ülésén Jakab Ödön foglalt székét „A kakukkos óra“ című elbeszéléssel. Margittay Dezső, Kerecsendi Örzse című hatásos balladáját szavalta el, Prém József pedig bemutatta az akadémia karácsonyi-pályázatán dícséretet aratott tragédiájának (Tiepolo) első felvonását. Utolsó felolvasó volt Karczag Vilmos, mint vendég, „A Csőreg István hitvestársa“ cz. rajzával.

Buborékok a czime Csiky Gergely legújabb színe került 3 felvonásos vígjátékának. A fővárosi lapok egyhangúlag (s úgy látszik jogosan) elítélik a különben tehetséges író e gyárilag hevenyészett darabját, melynek költői és irodalmi értéke épenséggel nincsen, s csak az életből ellesett modoros nyelv kölesönöz neki némi érdeket. Alakjai se a régi Csikyre vallanak.

Török Aurél egyetemi tanár érdekes felolvasást tartott az akadémián híres emberek koponya-alakjáról. Szólt Schiller, Petrarca, Dante, Rafael, Michel Angelo, Kant és Heckel koponyáiról.

Új irodalmi vállalat indul meg f. é. május elsején a fővárosban. Olyan vállalat lesz ez, mely páratlanul áll irodalmunkban. Egy nagy, illusztrált havi szemléről van ugyais szó, melyet kiadói nagy anyagi áldozatokkal és a legkittünbbs irodalmi és művészi erővel indítanak meg. A szemle czime „Magyar Salon“ lesz és az első füzet, mely már május elsején megjelenik, a legkittünbbs fogja tartalmazni, amit csak irodalmunk nyújthat. Mint tudósítónk értesül, Jókai (ki eredeti regényt kezd meg benne), Pulszky, Vámbéry, Szász Károly, gr. Zichy Jenő, Klapka tábornok, Mikszáth, Komócsy, Szemere s a többi legjobbnövű íróink és tudósaink csoportosulnak e szemle körül, mely különösen a külföldről importált tömérdek szemléket van hivatva kiszorítani. Es hogy ezekkel versenyezhesse, a kiadók a lehető legolcsóbbra szabták e szemle árát. A 7 ivre terjedő, 25—30 eredeti illusztrációval díszített vaskos kötetnek, — mely minden szalon asztalának díszére válik, — ára ugyanis csak 60 kr. lesz. Előfizetési ára egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 75 kr. Az előfizetési pénzek a „Magyar Salon“

kiadóhivatalához (Budapest VIII., Kerepesi-út 13. sz.) küldendők. — Megjelenésekor bővebben fogjuk méltatni e valóban nagyszerű vállalatot, melyet addig is melegen ajánlunk szíves olvasóinknak előfizetésre.

A pancsovai m. kir. állami selyemfonó-gyár létesítése.

(Bezerédy Pál kormánybiztos jelentéséből.)
(Vége.)

A selyemfonóda működése.

Ezen fonókészülékek az udinei Fasser A. cégtől szerezettek s oly kitűnő készítmények, hogy a lefolyt két évben, sem javítást nem igényeltek, sem pedig egyéb igazítás végett a 60 orsó közül egyetlen sem kellett egy perczig sem pihentetni és így a gyár folyvást teljes erővel volt képes dolgozni.

Ezen gépezeteket belföldi gyárakból beszerezni nem lehetett; mivel hazai gépgyáraink ily gépezetek készítéséhez berendezve nincsenek és így ezeknek hazai gépgyárakból való beszerzése szerfelett magas költségtöbbletet igényelt volna.

A fonáshoz szükséges víz, a felesleges gőz által a gőzkazán alatt levő víztartóban melegítették 35 C. fokig, honnan a fonóüstökbe csapoltatván, kellő hőmérséklet ott, az üstökbe bocsátott gőztől nyer.

A gyárépület keleti részén van felállítva

a 6 lóerejű, vízszintes, alnyomású, expansió nélküli gőzgép, külön gépházban. Ugyanezen épületben van a szívó és emelő szivattyú, a fonódában szükséges vízmennyiség vezetésére.

A gépház mellett, egy ezen célra külön felállított épületben van a kazán.

A Cornwall-féle 7 méter hosszú, 1½ méter átméretű gőzkazán nyomással működik.

A gőzgép, kazán és szivattyú Röck István budapesti gépgyárostól szereztetett és működése eddig teljesen kielégítő.

Mint már előbb is említém, a szükséges vízmennyiség egy 8 méter mély és 5 méter átméretű kútból szivattyúztatik a gépházban levő szivattyú által egy 75 köbméter űrtartalmú víztartóba s a salakjától kellőképen megtisztított víz, a vízgyűjtőbe ömlik.

A gyárnak naponként átlag 200 hectoliter vízre van szüksége a fonóüstök és a gőzkazán számára, a gőzképzéshez pedig átlag, naponként 10 métermázsza kőszénre; természetesen a fejlesztett gőz nagyobb része a gubókeverő üstök vizének melegítésére használtatik fel.

A tisztátlan víz egy külön e célra épített gödörbe vezetetik le.

A gyár vaskéményének magassága az alapzattal együtt 21 méter.

A gyár nyugati részén az iroda mellett van a gubó-osztályozó terem.

A gyár személyzete áll:

1 igazgató.

1 segédigazgató.

1 gépész.

1 hivatalosolga.

1 felügyelő.

1 nő, ki a fonónők részére kiméri az általuk naponként legombolyítandó gubót.

1 nő, ki a bábokba összecsavart selymet megpróbálja, hogy olyan-e, mint a milyennek kell lenni.

60 fonónő.

6 tartalék fonónő, kik ha a fonógépezetnél nem foglalkoznak, gubóválogatásra használtatnak.

8 munkásleány a fonásközben elszakadt fonalszálak összekötéséhez.

16 munkásleány, kik a gubót forgatják a rézüstökben és a gubók selyemszálának végét keresik.

4 munkásnő, kik a selyemhulladékot tépik.

1 nő, ki az üstökben maradt hulladékot összeszedi, és

5 gubóválogatónő.

Összesen 107 személy, kik közül 95 külföldi, 12 pedig belföldi.

Felelős szerkesztő: **Wigand János.**

Főmunkatárs: **Dr. Fináczy Ernő.**

Kiadótulajdonosok:

Wigand János és a „Beck & Koszanics“ cég.

Könyv-, papir-, író- és rajzszerszerek-kereskedés.

Azon kellemes helyzetben leszek, hogy minden füzetes vállalatra, képes lapra stb. való előfizetést a legrövidebb idő alatt elintézhessenek.

NAGY KÉSZLETE az ÜZLETI, MÁSOLÓ-, IMA-KÖNYVEKNEK és ALBUMOKNAK.

PAPIR-KERESKEDÉSEMBEN

mindig jól megválogatott készlete van a

minister-, iroda-, fogalmazó és levélpapírnak, minden alakban és minőségben; továbbá: fényüzési papir, kasszetákban és borítékokban, monogrammal és anélkül, madarakkal, virágokkal stb. Levélboríték minden nagyságban. Virágpapir, Másoló-papir, lámpión-papir, cigaretta-papir és szivarka-hüvelyek, csokor-tartók, továbbá minden színű és alakú csomagoló papir, mindennemű írószerek, tollak, tolltartók, vörös és kék czeruzák, tintatartók, törölők, ostyák, pecsétviaszok stb.

Elvállalok minden

NYOMDAI MUNKÁT

gyors, tiszta és olcsó kiállításban, nevezetesen levélpapírokat és borítékokat cégek számára, számlákat, községi nyomtatványokat, nem különben jegyzőkönyvi lajstromokat, adási- és vevési-szerződéseket, meghatalmazásokat stb., látogató- és név-jegyeket, házassági- és gyász-jelentéseket, utcai hirdetéseket, árjegyzékeket stb. Könyvkötői munkák leggyorsabban és legjutányosabban teljesíttetnek.

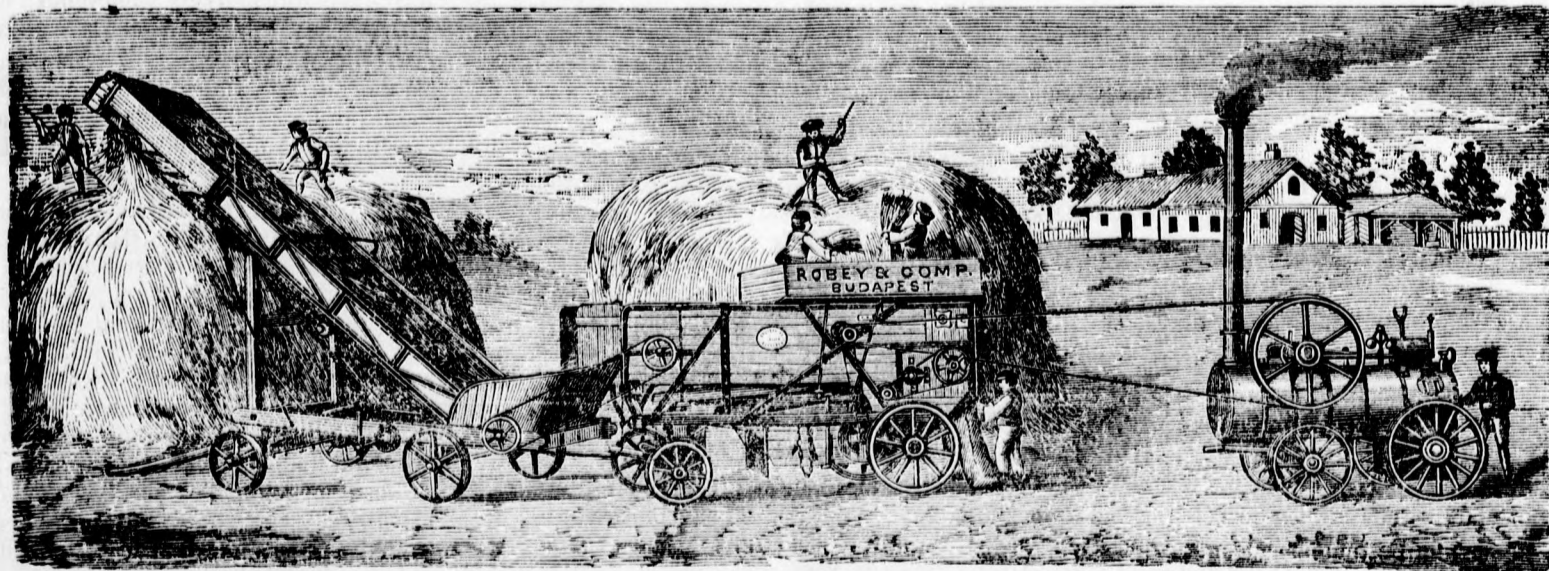
*-2

Tisztelettel

BECK IMRE.

ROBEY & Comp.

Budapesten, Üllőiút 35.

Gőzeséplőgép-készleteket venni szándékozók szíveskedjenek a gyári árak iránt ROBEY & Comp. hoz mint az eredeti vasgerendás eséplőgépek gyárosaihoz fordulni. 2½, 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű eséplő szedetek gyárunkban mindenkor készleten vannak.

12-3